

ІННОВАЦІЙНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ В ТУРИЗМІ: АДАПТАЦІЯ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Дзюба М. О.
ЗВО спеціальності 242 Туризм і рекреація
Поточилова І. С.
асистент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний туризм є однією з найбільш динамічних сфер світової економіки, яка інтегрує інноваційні технології, нові управлінські рішення та форми обслуговування. Умови глобалізації сприяють як розвитку міжнародної співпраці, так і зростанню конкуренції між туристичними компаніями. Це актуалізує необхідність пошуку й упровадження інноваційних бізнес-моделей, здатних забезпечити стійкість, гнучкість і конкурентоспроможність туристичних підприємств.

Проблематика інноваційного розвитку туризму відображена у працях як зарубіжних, так і вітчизняних учених. Зокрема, Д. Бухаліс розглядає smart-туризм як новий формат інтеграції інформаційних технологій у туристичний бізнес. Українські дослідники (О. Любіцева, Т. Ткаченко, І. Зоріна) акцентують увагу на адаптації міжнародного досвіду до національних реалій та розвитку цифрових платформ у сфері гостинності [5].

Метою статті є дослідження інноваційних бізнес-моделей у туризмі та визначення шляхів їх адаптації до глобальних тенденцій.

Основні завдання:

- проаналізувати сучасні інноваційні бізнес-моделі;
- сформулювати рекомендації для підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств.

Глобалізаційні процеси вимагають від туристичного бізнесу швидкої реакції на зміни ринку. Серед основних тенденцій варто виділити: цифровізацію, індивідуалізацію туристичного продукту, розвиток онлайн-букінгу, інтеграцію фінтех-сервісів та поширення економіки спільного користування.

1. Цифрові бізнес-моделі. Онлайн-платформи, такі як Booking.com, Airbnb, TripAdvisor, докорінно змінили механізми взаємодії між споживачами та постачальниками послуг. Туристи отримали можливість самостійно планувати подорожі, порівнювати ціни та відгуки, а компанії — оптимізувати витрати на маркетинг і продаж.

2. Моделі sharing economy (економіки спільного користування). Засновані на принципі доступу замість володіння, вони дозволяють використовувати житло, транспорт або інші ресурси за вигіднішими цінами. Такі сервіси не лише розширюють спектр пропозицій, а й стимулюють розвиток локального туризму [4].

3. Smart-туризм. Використання big data, штучного інтелекту та IoT (інтернету речей) дає змогу створювати персоналізовані туристичні пропозиції. Наприклад, мобільні додатки можуть підбирати екскурсії залежно від уподобань туриста, а «розумні» системи керування готелями забезпечують зручність і економію ресурсів.

4. Сталі бізнес-моделі. Екологічні ініціативи стають невід’ємною частиною інноваційного розвитку. Вони передбачають впровадження зелених технологій у готельному господарстві, зменшення вуглецевого сліду подорожей та підтримку місцевих громад [5].

5. Гібридні бізнес-моделі. Сучасні компанії комбінують кілька підходів. Наприклад, готелі пропонують не лише проживання, а й коворкінги, гастрономічні майстер-класи, онлайн-сервіси бронювання та інтегровані програми лояльності. Це дозволяє залучати різні категорії клієнтів і створювати додану вартість.

Інноваційні бізнес-моделі є ключовим чинником розвитку туризму в умовах глобалізації. Вони сприяють оптимізації витрат, підвищенню якості послуг, залученню нових категорій споживачів і створенню сталих конкурентних переваг. Для України пріоритетним завданням є адаптація міжнародного досвіду та активне впровадження цифрових технологій, розвиток моделей sharing economy, підтримка екологічних ініціатив. Це дозволить

інтегруватися у світовий туристичний простір та забезпечити стійкий розвиток індустрії в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr#Text>
2. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг: Наказ Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 р. № 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text>
3. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. – Київ: Держспоживстандарт України, 2006. – 18 с.
4. World Tourism Organization (UNWTO). Global Report on Innovation in Tourism. – Madrid: UNWTO, 2019. – 78 р.
5. Любіцева О. О., Ткаченко Т. І., Зоріна І. А. Туристичний бізнес: теорія та практика. – Київ: Альтерпрес, 2020. – 412 с.

РОЛЬ СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ТРАНСФОРМАЦІЇ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Маргарита Дзюба

ЗВО спеціальності 242 «Туризм»

Миколаївський національний аграрний університет

Готельно-ресторанний бізнес у ХХІ столітті переживає суттєві трансформації, зумовлені розвитком цифрових технологій, зростанням конкуренції та зміною потреб туристів. Одним із найперспективніших напрямів є поява смарт-готелів, які поєднують інноваційні технології, автоматизацію процесів та високий рівень персоналізації обслуговування. Смарт-готелі вже не є футуристичною концепцією, а стають реальною практикою сучасного готельного господарства, відкриваючи нові можливості для бізнесу та гостей.